

**Завдання III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури**

10 клас

Українська мова

I. Напишіть твір на одну із запропонованих тем. У творі використайте внесення (не менше трьох).

1. Є душі зоряні, вони ясні шляхи в житті прослали (В. Сосюра).

2. Не живе щастя у далеких країнах і в небачених містах, а в тобі самому – умій тільки ним користуватись (В. Шевчук).

3. Рідна мова дається народові Богом, чужа – людьми, її приносять на вістрі ворожих списів... (В. Захарченко).

4. Неможливо завжди бути героєм, але завжди треба залишатися людиною (Й. Гете).

15 балів

II. Лінгвістичний бліц.

1. Які слова не мають антонімів? Наведіть приклади.

2. Поставте потрібний розділовий знак у реченні *«Чужих два слова в пісні буде і пісня вже тоді чужа (Д. Павличко).* Поясніть Ваш вибір.

3. Як правильно сказати: *пам'ятник Шевченка* чи *пам'ятник Шевченкові*? Відповідь обґрунтуйте.

4. Яким граматичним зв'язком приєднується до головного слова неузгоджене означення? Наведіть приклади.

7 балів

III. Виконайте тестові завдання.

Завдання 1–2 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДНА ПРАВИЛЬНА. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант, позначте його.

1. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А *Я люблю, коли в листя зелене дерева одягає весна, і під вітром хитаються клени, і співає в квітках даліна.*

Б *Ще задумані далі безкраї зачаровують душу мою, коли жито в полях досягає і зозуля кує у гаю.*

В *І так гарно під небом глибоким на дніпрову дивитись блакить, як від вітру задуманим кроком жовте листя в садах шарудить.*

Г *Ще люблю голубу й неозору, сонцебарвну снігів долину, і на шибках морозні узорі, що нагадують серцю весну.*

2. Складнопідрядним із кількома підрядними частинами є речення

А *Ми працюю любимо, що в творчість перейшла, і музику палку, що ніжно серце тисне.*

Б *Рідня – серед дня, а як сонце сховається, то й не родичається.*

В Вертаєшся, і тінь твоя мерщій біжить вперед, не знаючи спокою, вона живе, тому що ти живий.

Г Над вечір хуга втихла, хмари на заході почервоніли, сніг стужавів і гостро заблищав, а повітря стало таким прозорим, що було далеко видно голі дерева понад шляхом.

У завданнях 3 – 4 до кожного з чотирьох рядків, позначених цифрами 1 – 4, оберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений літерою А, Б, В, Г, Д. Один варіант відповіді зайвий.

3. Установіть відповідність між фразеологізмами (1–4) і їхніми синонімами (А–Д).

1. Стук-грюк, аби з рук	А Нашим воротам двоюрідний сарай
2. Коваль бабі рідний швець	Б Замітати сліди
3. Напустити туману	В Поводити за ніс
4. Як громом прибитий	Г Через пень колоду
	Д Ні живий ні мертвий

4. Установіть відповідність між назвою лексичної одиниці (1–4) й реченням, у якому її вжито (А–Д).

1 Діалектизм	А Козацькі чайки було спущено на воду.
2 Архаїзм	Б Смарагди заблищали, як вовчі очі.
3 Історизм	В Перед очима стояв страдницький образ глави усікновенної.
4 Неологізм	Г Дівчина перев'язала голову червоною биндою.
	Д Криптовалюта може бути засобом обміну та об'єктом власності.

5 балів

IV. Поставте пропущені розділові знаки в реченні, виконайте його повний синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції й компонентам як простим реченням), надпишіть частини мови.

Слова живі їх ніжні душі від наших доторків болять коли ми сліпо і бездушно їх беремося вимовлять (В. Бубир).

8 балів

Українська література

V. Дайте відповідь на запитання, дотримуючись чіткості та лаконічності у висловлюваннях.

1. Упізнайте художній твір за цитатою. Запишіть назву твору й автора.

«Не знає свого щастя; сказано: молоде – дурне... Ох, діти-діти! Якби ви знали, як-то хочеться бачить вас хорошими людьми, щоб ви не черствий хліб їли... Якби-то знали... тоді б ви зрозуміли, що батьки не вороги вам...».

2. Твори яких письменників переклав І. Франко?

3. Хто з героїв вважає, що «краще жити на світі щасливим мужиком, ніж нещасним паном – це всяке знає!»? Яка назва твору і хто автор?

4. Якого короля вибирали дерева в казці, розказаній Мойсеєм (за поемою І. Франка «Мойсей»)?

5. У Гімалаях його називають – еті, на Північному Кавказі – алмасти, в Індії – ракшасі, у Греції – фавн. А як називається ця істота в Україні? У якому творі української літератури вона зустрічається?

6. У знаменитому поетичному посланні-відповіді до І. Франка, натхненний новітньою філософією, М. Вороний сформулював кредо письменників нового напрямку:

*... Пізнать надземне,
Все неосяжне – охопити,
Незрозуміле – зрозуміти!
А як поет – без перепони
Я стежу творчості закони;
З них повстають мої ідеї –
Найкращий скарб душі моєї.*

Краса й естетизм стали найприкметнішою тенденцією культурної свідомості новоутвореної епохи (**назвіть напрямок**) в українській літературі.

6 балів

VI. Виконайте тестові завдання. Завдання мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДНА ПРАВИЛЬНА. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант.

1. Олесь Гончар назвав першим симфоністом української прози

- А Івана Нечуя-Левицького*
- Б Панаса Мирного*
- В Івана Карпенка-Карого*
- Г Івана Франка*

2. До збірки «Зів'яле листя» увійшов твір

- А «Легенда про вічне життя»*
- Б «Сикстинська Мадонна»*
- В «Гімн»*
- Г «Ой ти, дівчино, з горіха зерня»*

3. У вірші «Чого являєшся мені у сні?..» наявні особливості

- А романтизму*
- Б неоромантизму*
- В реалізму*
- Г сентименталізму*

4. Корифеями українського театру були всі діячі, ОКРІМ

- А Івана Тобілевича*
- Б Миколи Садовського*
- В Костянтина Станіславського*
- Г Марка Кропивницького*

2 бали

VII. Пригадуючи основні віхи життя митця (важливі події, твори тощо), напишіть літературний міні-портрет (10-12 речень) Ольги Кобилянської.

8 балів

Максимальна кількість балів – 51.

**Бланк для відповідей до завдань з української мови та літератури
10 клас**

Завдання II

№ 1	
№ 2	
№ 3	
№ 4	

Завдання III

№ 1	№ 2	№ 3	№ 4

Бланк для відповідей до завдань з української мови та літератури

10 клас

Завдання IV

Слова живі їх ніжні душі від наших доторків болять коли ми сліпо і бездушно їх беремося вимовлять (В. Бубир).

CXEMA:

[illegible]

**Бланк для відповідей до завдань з української мови та літератури
10 клас**

Українська література

Завдання V

№ 1	
№ 2	
№ 3	
№ 4	
№ 5	
№ 6	

Завдання VI

№ 1	
№ 2	
№ 3	
№ 4	